

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZY LAJOS.
Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A kenyérkérdés.

Nem mai keletű baja az a két kezök munkájából élő osztályoknak, hogy megélhetésük kérdésében nehézségek támadnak. Sokáig küzdöttek ezek az osztályok magasabb bérért, termékeik jobb értékesítéseért s mikor ezt kivívták, mikor a napszámos, a kispazda, kispáros és kis-kereskedő kedvezőbb bér- és értékesítési viszonyok közé jutott, rájuk szakadt egy újabb baj, a folytonosan növekedő drágaság és a több évi, egymás után következett gyenge termés. Amaz leginkább a munkás népet és a kisparost sújtotta, emez a kispazdákat.

A megélhetés nehézségeire nézve ennél fogva ezek az osztályok ma csak ott vannak, a hol voltak 10—15 év előtt. Ebből önként következik, hogy a társadalom vezető tényezőinek ma épp olyan megfeszített erővel kell dolgozniuk a nép anyagi viszonyainak jobbításán, mint a hogy azt egy-két évtized előtt tették, midőn az egyesülési és a szövetkezési mozgalmakat megindították.

A katolikus egyházban tiszteletreméltó hagyomány az, hogy a vallás szolgálja a nép anyagi érdekeivel is törődjenek. Olyan ősi, olyan régi ez a hagyomány, mint maga az egyház. Kezdvé attól a

csodálatos táplálástól, melyben az Üdvözítő részesítette az őt követő néptömeget, egész az őserdőkert irtó, szántóföldeket teremtő és művelő szerzetesek munkájáig, az egyház mindig a lélek kenyere mellett az anyagi élet szükségleteinek megszerzéséhez is segédkezet nyújtott az emberiségnek.

Az egyház kezén volt jobbágyi birtokok a nép anyagi fentartásának és jólétének biztos őrhelyei voltak, a mit különben sok nemesi birtokról is mondhatunk. Csak midőn a jobbágyok eltöröltetett és a birtokosok a saját erejükre utaltattak birtokaik művelését illetőleg, akkor áll be rosszabbodás a nép anyagi ügyei és érdekeinek gondozása körül, a kenyéradó magok is kenyérkeresőkké lesznek s ezzel a súlyos gonddal a fejükön, elmerülnek a saját életérdekeik ápolásába, míg a nép anyagi érdekeivel keveset törődnek. Az átmeneti korszakoknak mindig vannak ilyen hiányai és fogyatkozásai, melyek különben nem csak a papságot, hanem általában az összes vezető osztályokat mulasztásként terhelik.

Az utóbbi idők mozgalmi újra életre serkentik a vezető osztályok tetterejét a nép anyagi életterhének megkönnyítésére, s a különféle egyesületek, főképp pedig a szövetkezetek a szegényebb osztályok

vagyoni jólétének érdekeit ismét a társadalmi munka homlokterébe helyezik. *Ez a munka az, a mely most fokozott mérvű fejlesztést igényel,* hogy a szegényebb néposztályok a kenyérkérdésnek a mai életviszonyok között megnehezedett problémáját szerencsésen megoldhassák.

A társadalomnak bőven van ereje a segítségére. A hol még nincs szövetkezet, de van már szociális egyesület, gazda- vagy olvasókör, ott ezek a már létező intézmények szolgáltatják az alapot és a kiindulási pontot egy-egy szövetkezetnek a megalakításához. Az emberek felvilágosítása, kioktatása, az erők tömörítése az egyleti, vagy köri előadások révén könnyen lehetséges, az érdeklődés felkeltése, mely mindig kezdete és jó részben feltétele is a sikernek a szövetkezeti alkotásoknál, az egyleti működés körében nagyobb nehézségekbe nem ütközik. És a hol a nép éretlensége és közönye miatt a szövetkezeti munka elé akadályok gördülnek, ott az egyleti és a köri tevékenységnek annál nagyobb és mellőzhetőbb tere nyílik a szövetkezeti alkotásokhoz szükséges szellemi és erkölcsi érettség kifejlesztésére.

Valamint a családi fészkekből újabb családalapítók szállnak ki s így egy család számos újabb családnak a kútfejévé lesz,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Osz.

Idégen költők albumából.

— Lamartine. —

Óh ritka lombú fák, köszöntekek;
Üdv szerte hullott sárga levelek!
Üdv végső szép napok!... A földnek gyászsa
Tetszik nekem, mert bánatomnak mása.

Merengve járok puszta utakon,
S megint — óh most utólszor láthatom,
Hogy rezg a sápadt fény a lombon által,
Gyenge, nem tud elbánni a homálytal.

A természetnek elhal mindene,
S oly vonzó, játékos tekintete,
Miként ha jóbarát végsőt sóhajtvá
Felénk mosolyg, aztán lezárul ajka.

Én is hogy létem napja letelik,
Siratom újra hunyt reményeit;
Meggfordulok s irigyen régig nézem
A jót, a melyből nem vevém ki részem.

Föld, napsugár, természet! óh vedgyed,
Vedgyed síromnak szélén könnyemet!
A fény oly tiszta, olyan illat foly szét...
A nap a haldokló szemének csodaszép.

Szeretném most is kiiriteni
A kancsót, mely öröm és mézzel teli,
A melyből életet ittam: serlegemben
Lehet, hogy benn maradt egy édes cseppem.

Egy nap tán meghozhatta volna még
A boldogságot, melyet nem lelék!
Találtam volna ez embergomolyban
Szívet, mely szívem megértette volna!

Hulló virág a szélnek adja át
A naptól elbúcsúzva illatát...
Én meghalok s mint gyászos méla ének,
Kelemből úgy repül tovább a lélek.

Ford.: Radó Antal.

Diagnózis.

Úgy kezdhethetném: „Volt egyszer egy“...
de rövidre fogom; Esztergomban élt egy orvos,
még a „rég“ jogon. Nem volt annak szigorlata,

nem volt diplomája, mégis javult, a kit kezelte,
annak szíve, mája.

Lőrinczi Pál volt a neve, agglegény a sorja;
nem túrta, hogy páciensét a hálál sodorja. Belé
diktált orvosságot, a mit kítapasztalt, bár ő számalanszor nézte széknek biz' az asztalt.

Mert bár vizet prédikált, a bort meg nem vetette;
s emígy gyakran uralkodott e zsarnok felette.
Torma, kovász, szekfűszeg, bors, tisztes fű
és zsálya volt a „külső“ nyavalanának biztos orvossága.

Hülés ellen hársfa-thea, bodzavirág leve;
szúrás ellen ecet, mustár, meleg tál fedele. Törött
csontra zsindeyabrines, sulyok a zsábára, s ha
nem használt, vizes pokróc volt a baj javára.

Torokbajnak mandulatej, s ha nem volt negédes,
puskaport nyelt a betegje, a mely mézzel édes.
Korhelyelevelést a gyomornak rendelt, hogyha
„tüllött“, széna-virág forrázatból három óras fürdőt.

A tüdőbajt disznótorral gyúrta és savóval,
s ha bánatja volt a szívének, goromba szavával.
Ma már őszintének hívnák, másképp volt azonba,
— bár szépítném — biz' ökelme durva volt s goromba.

Ha beteghez szólították, cifrát káromkodott,
csak úgy vette felöltőjét, mely zöld vala s kopott.

úgy a szövetkezeti tevékenység is a benne rejlő erőnél fogva újabb szövetkezeti alkotásokhoz vezet. A hol hitelszövetkezet van, ott a természetes fejlesztés törvénye a fogyasztási s ezekkel kapcsolatosan az értékesítő szövetkezetek megalkotását írja elő.

Nincs ága a társadalmi munkának, melyet fejleszteni, vagy behatósabbá tenni nem lehetne. Igen, sokszor nem kell ehhez más, mint az erők összegyűjtése, tömörítése. Ez főképp a *szegény-ügyre* vonatkozólag áll, mely a munkásosztályokról való gondoskodás közben, mostoha gyermekévé lett a társadalmi jótékonyágnak.

Az ma már nem vitás, hogy a szegény-ügyet csak az állami törvényhozás segítségével lehet rendezni. De akkor is szükséges lesz a társadalom közreműködése, mert az emberbaráti célok már természetöknél fogva megkövetelik a charitatív munkát, a mit kizárólag a törvények keretei közé szorítani nem lehet. A társadalom már most is az ő erejével, a mely ez idő szerint rendelkezésére áll, sokat tehetne az inségesek istápolására. Sok pénz, sok alamizna osztatik szét a szegények között, de *rendszeretlenül*. Egymással versengő koldúsok kapkodják el a jószívű emberek adományait, s a ki szemesebb és toladóbb, az elég jól él meg a „keresetéből”, míg a szemérmesebb, a gyámoltalanabb, de a segélyre talán sokkal jobban rászoruló koldus, hihetetlenül nyomorog.

Minden község, minden város segíthet ezen a bajon, ha községi *szegény-pénztárt* létesít. Ebbe a pénztárba mindenki szívesen befizeti önkéntes adóját, ha tudja, hogy adománya rendeltetés-szerűen fog felhasználni.

Látjuk tehát, hogy bármily nehéznek látszik a kenyérgkérdés problémája, vannak mégis módok a segítségre s az a vigasztaló, hogy ezek a módok igénybe vehetők az ez idő szerint működő társadalmi erőknek újabb megterhelése nélkül.

S támolyogva, botorkálva a „házat” kereste, hol betegje szívzorongva várta reggel, este.

Mert biz' nála a napszaka nem tett különbséget; elve vala: „oltani kell, s valahányszor éget”. S mert a torka szünet nélkül lángolt későn-korán; oltogatta, öblítette folyton es szaporán.

„Csak csendesség, csak türelem, minden jobbra fordul!” ilyen szóval köszöntött be pislogatva mordul. S a mely minden fonákságot észrevesz s kigúnyol, jobbra forduló doktornak hívta a néphumor.

Tény azonban, hogy *küzdái* sikerültek szépen, miként ez is, mit készülök elmondani éppen.

Str az anya szava: „Oda lányom, oda! Pedig e nap délután még épen hagytam vala.” — „Mi bajodat látom, mi lelt edes lányom? — Maradj vesztig itt, ölemben, avagy a nyugágyon.”

— „Nem anyácskám, nem, nem!... Világá kell mennem; zúg a fejem, ver a szívem, vulkán lobog bennem.” — „Hamar Rózsai, Anna, szaladj tüstént — bamba... apáért egy, — orvosért egy, segítsen bajomba!”

Szalad Rózsai, Anna a „Magyar Királyba”, hol Lőrinczi szíve búját fojtogatja borba. — Jaj Doktor úr kérem, hamar jöjjön vélem; beteg lett a kis Irénke, jaj, ezt túl nem elem!

A polgármesteri szék. Minden város közigazgatásának legfontosabb érdeke az, hogy vezető tisztviselői tiszta kezű emberek legyenek. A tisztakezés alatt nem csak azt értjük, hogy a tisztviselő nem követ el olyan tetteket, melyek a büntető törvénykönyvbe ütköznek, hanem azt is, hogy sáp által nem befolyásolható, de sőt még csak meg sem közelíthető.

Nyitra város e tekintetben szerencsés volt vezető tisztviselőinek megválasztásában. Azok között, a kik hosszú idő óta a polgármesteri székben ültek, találkoztak gyenge erélyű emberek, a kik nem igen tudtak megbirkózni azokkal a nehézségekkel, melyeket tőlük a hivatalos intézkedés és ellenőrzés feladata követelt, de nem akadt köztük egy sem, a kire a hozzáférhetőségnek akárcsak a gyanuja rátapadhatott volna.

Köztudomású, hogy az intranzigens liberalizmus nem szokott törődni a közigazgatásnak azzal az életbe vágó érdekével, hogy a sápolásnak tényétől és lehetőségétől teljesen mentes emberek legyenek azok, a kik a közhivatalok élére állítatnak. De az intranzigens tisztesség ezt a nagy érdeket nem hagyhatja figyelmen kívül.

Egész szívből kívánunk minden tisztviselőnek egy olyan helyzetet, hogy a javadalmazásából tisztességesen megélhessen s ezen kívül öreg napjaira valamit még felre is tehessen. A ki ismeri azonban a tisztviselő anyagi viszonyait, az kell hogy kizártnak tartsa azt a lehetőséget, hogy a tisztviselői pálya ez idő szerint módot és alkalmat nyújthat a vagyon szerzésre. Megélni kellő takarékoság mellett még csak lehet a tisztviselői fizetésből, de valami nagy, tekintélyes vagyont szerezni nem lehet.

Poroszországban IV. Frigyes Viimos korában volt egy törvényes erővel bíró szokás, mely szerint azt a tisztviselőt, a ki hivatal viselésének ideje alatt feltűnő módon költözött, ha egybent kitűdött róla, hogy az állami javadalmazáson kívül egyéb jövedelme nincs, szolgálati idejének lejártá után többé nem alkalmazták semminő közhivatalban; úgyszintén nem alkalmazták azt sem, ki a javadalmazását eszközül használta fel a meggazdagodásra. A jogi élet vélelme a mellett szót, hogy úgy a könnyelmű költségek, mint a javadalmazás anyagi kereteit túllépő vagyonygyűjtés a közhivatal érdekeire nézve ártalmassá válhatik, a mennyiben előidézi a közhivatal önző kihasználásának veszélyét.

Enek a jogi és közéleti vélelemnek a helyességét a tapasztalat is megerősíti. A hol a közállások egyéni önző célokra használtattak ki, ott mindig olyan emberek szerepeltek, a kik vagy

tovább nyújtózkodtak, mint a meddig a takarójuk ért, vagy a kapzsiság ördögétől megszállva vagyont-vagyonra halmoztak.

Nyitra város most olyan tervek és szükségleteknek a megvalósítása előtt áll, melyek a város anyagi érdekeit a legközelebről érintik. Az új vágóhid megépítése, az állami polgári, esetleg felső kereskedelmi iskola létesítése, a vízvezeték ügye, a csatornázás kiterjesztése, a kövezés megújítása és egész városrészeknek új köburkolattal való ellátása óriási mérvben állítják előtérbe a város közbizonyát. Ez a vagyon meggyarapodhatik, de roppant károkat is szenvedhet a szerint, hogy minő hajlamú és minő jellemű embernek a befolyása és gondozása alá kerül.

Nagy megnyugtatónkra szolgál, hogy az a férfiú, a kinek a jelöltsége mellett kezdettől fogva állást foglaltunk, teljesen tiszta kezű ember. Steiner Gyula mint szegény tisztviselő kezdte meg a pályáját és mint olyan hagyta is el azt. Becsületes munkával keresi meg most is azt, a mi szerény nyugdíjának pótlásához szükséges, hogy fenntarthassa magát.

Lehetetlennek tartjuk, hogy Nyitra város képviselő testületének többsége ezeket a szempontokat ne mérlegelje. S ha mérlegelni fogja, akkor megválasztja Steiner Gyulát.

A város téglagyárának ügye.

Lapunk mult számában említettük, hogy abból az interpellációból kifolyólag, melyet dr. Kállai Ármín ügyvéd és városi képviselőtestületi tag Nyitraváros képviselőtestületének szeptember hó 14-én tartott közgyűlésén a városi téglagyár ügyében előterjesztett, bűnper keletkezett.

Csernyák Rezső ugyanis rágalmazással vádolta meg Kállait és ellene bünyenyítő feljelentést tett. A nyitrai kir. járásbíróság, mely előtt a per mult hó 28-án tárgyalattott, elrendelte a bizonyítási eljárást. Ugyanez alkalommal felolvasattott dr. Kállai Árminnak a járásbírószághoz benyújtott B 108/910 1/2 szám alatt beiktatott következő beadványa:

Tekintetes Járásbírószág!

Csernyák Rezső, kereskedő, téglagyáros és Nyitra város képviselőtestületének tagja B. 108/910. 1/2. számú beadványával engem az ellene állítólag elkövetett rágalmazás miatt feljelentett. Ezen ügy tárgyalása f. hó 28-ára lett kitzúve.

Miután egészségem helyre állítása végett délvidekre szándékozom utazni, kívánatosnak tartom, hogy távozásom előtt az ügy véglegesíttessék, miért is a dolog mielőbbi

— „Az Irénke beteg, szaladni kedvetek? — Nem követem. A leánnyal ugyan mit tettetek? Cihelődik lassan, lába alig csoszsan, botorkálva mén az utcán s fönt, a lépcsőházban.

Siralom... Az ágynál apa, anya ott áll; kéztördelve, siránkozva a nagybeteg lánynál. Arca majd kicsattan, szíve majd kipattan, érverése szapora, gyors *megyven* fokos lábban.

— „Doktor úr, az égre siessen már végre! Jaj a lányunk, kicsi lányunk, el van-e már veszve?” — „Veszve? — dehogyan veszve! Figyeljen e neszre; hogy kalapál a kis szíve, megéhült a szeszre!”

A hangja csikordul, durván rájok mordul: „Berűgött az Isten adta, de majd — jobbra fordul!” Elköszönt e szóval, kinyával, bajával hagyva szegény apát-anyát, s ez bizony reávall.

— „Lányunk részeg volna? — Ilyet, ki gondolna?” Kétségbeesés száll szívökre örülten tombolva.

Str a szülő, piheg a lány, lábujhegyen járnak a cselédek a bús házban, de — vége a lánknak. Szende álom száll szemére a beteg leánnyal, hogyha tudná — ébredtére mily aggódva várnak.

S a kelő nap sugarával felébredt a lány is, szeme ragyog, arca piros, reggelizne már is —

„Kincsem, lányom mondd el hogy volt, hogy jutottál borhoz? — Lapdáztam és megszomjaztam; nem tudtam, hogy bajt hoz!”

— „Hevenyében víznek néztem s ittam nagy kortyokban; megittam vagy fél liternyit, — az üvege ott van?” — „Tehát mégis igaz volna a Doktor vélelme? Hívjátok, hogy megköszönjem, bölcs ember ökelme!”

— „Isten áldja jó doktorom, lányunkon segített; csak azt mondja, hogy tudhatta, hogy Irénke mit tett?” — „Mit tett — hát mint én elazott; s mi volt az alkalom; hol, mikor és mennyit ivott, én nem tudakolom.”

— „A pulsusa olyformán vert, miként az enyém is; így pediglen nagyon könnyű volt a — *diagnózis.*” Nemo.

Sziporka.

Felháborodás.

A Hanako-szinielőadás onasúgja egy új a szomszédjának:

— Már elmegy a kedvem a színháztól. Olyan pechem van, mindig ugyanaz a hölgy ül előttem ugyanabban a magas kalapban!

A hölgy megfordul és a felháborodás hangján mondja:

— Kérem a kalap mindig más!

befejezésének előmozdítása céljából bátorodom a száraz tényállást következőkben előterjeszteni.

Nem régebben Vagyon Moskó, molnosi téglagyáros elbeszélte nekem, hogy *Csernyák Rezső*nek minő rengeteg jövedelme van a várostól árverésen megvett téglagyárból. Kérdésemre: „hát miért nem árverelte ki ön?” azt felelte: „hiszen én megvenni akartam, de *Csernyák* becsapott.”

Ez a kijelentés meglepett és kíváncsivá tett. További kérdéseimre azt felelte: „A városi téglagyárra kitűzött árverési határnapot megelőző két-három nappal utánam járt *Csernyák Rezső és sógora Tóth Lajos* (aki szintén városi képviselő) előadva, hogy mivel ő (*Csernyák*) mindenáron kifogja árverelni a téglagyárat, s mert ők tudják, hogy én is komolyan árverezni szándékozom, csak színelég árverezzek, ne rontsam a dolgot és ő hajlandó oly előnyöket biztosítani nekem, melyekkel teljesen kárpótolva leszek. Többszöri együttes rábeszélések után nagy nehezen ráállottam az ajánlatra. *Tóth Lajos* megállapította a feltételeket és meg is szövegezte a nekem biztosított előnyöket tartalmazó okmányt, mely dr. *Havas Armin ügyvéd és Tomaszek János építész által* előttemzetett.”

Hát akkor hogyan állíthatja azt, hogy *Csernyák* és *Tóth* magát is becsapták? — Kérem tovább Vagyon Moskót — amidőn a szabályszerű okmánnyal a felajánlott előnyök biztosítva lettek.

Igen ám, csak hogy ezen okmány dr. *Havas* ügyvéd keze között, mint közös le-téteményesnél maradt és most következik az, amit csak szegyenkezve lehet elmondanom. Amint *Tóth Lajos* kijárta a megvétel az árverés ügyének jogérvényes jóváhagyását, nagy meglepetésemre dr. *Sztránszky Izor*, nyitrai ügyvéd, mint *Csernyák* megbízójától levelet kaptam, amelyben értesít, hogy ügyfele *Csernyák Rezső* nem hajlandó a városi téglagyár kiárverése alkalmából történt megállapodásokat teljesíteni, minthogy ezen lekötelezés turpis causa (törvénytelen jogcím) amely őt nem kötelezheti és bírói uton sem érvényesíthető.

Miután jogtanácsosom is osztotta ezen jogi felfogást, sorsomba annál inkább bele kellett nyugodnom, mert amidőn anyagi igényeimet ugysem érvényesíthettem, a dolog nyilvánossá tétele által csak azt érhettem volna el, hogy engem, *Csernyák Rezsőt és Tóth Lajost* a büntető bíróság elítéljen, amire pedig kedvem nem volt.

— És mi indítja önt (Vagyon Moskót) arra, hogy most hozza köztudomásra ezt a piszkos dolgot? — Kérem tovább. „Egyszerűen az, hogy *Csernyák* összebeszélés révén magához ragadta a városi téglagyárat potom áron, 30000 koronáért, holott az máris 40000 korona évi jövedelmet hajt; most pedig az ügy, mint fenyítő bíróság által üldözendő merénylet már elévült, hát ha mégis a város eredeti érvénytelenség okából visszaszerezheti a tőle elharácsolat nagyértékű gyárat.”

Tekintetes Bíróság! Vagyon Moskó egy előkelő állású nagy bérlő és gyáros, nem volt tehát okom szavahihetőségében kételkedni. Igy én jóhiszeműen, közérdekből sértési szándék nélkül szólaltam fel, képviselői köteleességet teljesítettem és így ellenem a büntető eljárás tárgytalan lenne még abban az esetben is, ha az ily ügyekben szereplők óvatossága és elővigyázata esetleg meg is hiúsítaná a teljes bizonyítást.

Miután közérdekben történt felszólalásom való adatainak bizonyítását a törvény megengedi, kérem tanuként beidézteni dr. *Havas Armin, Tomaszek János, dr. Sztránszky Izor és Verő Zsigmond* nyitrai lakosokat. Kérem továbbá Nyitravárostól ezen nehezményezett árverésre vonatkozó, valamint az alispáni hivataltól annak jóváhagyását tartalmazó iratokat hivatalból bekívánni.

Nyitra 1910. október 26-án.

Tisztelettel

Dr. Kállai Ármán s. k.

Ezen ügyvel kapcsolatosan arról is értesülünk, hogy dr. Kállai még *Tóth Lajos*nak is tanuként való kihallgatását kérni fogja a bíróságtól. A per ilykép már most is széles mederben folyik s fejleményei elé feszült kíváncsisággal néz Nyitra város közönsége.

A polgári iskola reformja.

Az elmúlt hét hétfőjén tartotta Nyitrán szép számú közönség részvétele mellett ez évi közgyűlést a *Nyitravármegyei Polgáriszkolai Egyesület*.

A változatos és gazdag tárgysorozat élénk bizonyossága annak, hogy az egyesület kebelében komoly munkával iparkodnak a polgári iskola szerencsétlen helyzetén segíteni, másrészt pedig keresik azokat a megfelelő eszközöket és módokat, melyekkel a polgári iskolai növendékek képességeit emelhetnék. A gyűlés tárgysorozatába foglalt előadások közül csak a polgári iskola reformjához fűzünk néhány megjegyzést, mert ez a kérdés úgy a szaklapokban, egyesületi körökben, valamint a nagyközönség széles rétegeiben is sok vitára, megbeszélésre adott alkalmat.

Dvorzacsék János nagytapolcsányi áll. polg. isk. igazgató széles mederben fejtegette a polgári iskolák mai tarthatatlan helyzetét, rámutatott azon reformokra, melyek segítségével a mai állapotokat végleg rendezni lehetne. Ő is, mint annyi sok kartársra, a 7 osztályú polgári iskola mellett tör lándzsát; ő is ettől várja, reméli ezen iskolafajnak megerősödését és életképességét. Ez a remény dominált egész előadásán s ezen elérendő siker mellett foglalt állást a gyűlékezett minden tagja.

Jóelőre kell kijelentenünk, hogy az ily irányú megoldást csak kísérletezésnek, még pedig végzetes kísérletezésnek tartjuk. Nem vagyunk hivi a 7 osztályú polgári iskolának azon egyszerű oknál fogva, mert ezzel nem fogjuk a népoktatás-ügy jelenlegi fájó sebeit még csak behegeszteni sem. A javasolt reform egyoldalú megoldása lenne a polgári iskolának t. i. az, hogy az iskola jelenlegi tanerői a középiskola tanerőivel egyenlő el-látásban részesüljenek.

Pusztán ezen cél elérése érdekében a polgári iskolák megreformálását a jelzett alakban keresztül vinni tanácsos nem volna, mert így nem éretnék el az a kulturális, nemzeti érdek, amit ma oly fennen hangoztatni látunk.

A polgári iskolákat br. *Eötvös József* kultusz-miniszter a 68-iki népoktatási törvényvel teremtette meg. Célja volt az elemi népoktatásnak megfelelő koronát adni, az akkoriban — de még most is — szegényes iparos- és kereskedői pályákra jó, megbízható, boldogulásra képes anyagot teremteni. Ezen cél érdekében az akkoriban keletkezett polgári iskolák majdnem valamennyije ipari- és kereskedői tanfolyamokkal bírtak. Ezek azonban lassan vagy túlfeljődtek, vagy teljesen visszafeljődtek, úgy hogy ma már ilyen egységes irányú ipari polgári iskolából még csak hirmondó sem maradt.

A nagy miniszter halálával megszűnt a polgári iskola is azon célt szolgálni, mely fejlődést, virágzást biztosíthatott volna, s oda jutott, hogy ma elhibázott, megreformálandó intézményként áll előttünk.

Válságban van a polgári iskola annyi bizonyos. Ezt a válságos helyzetet nem az iskola működésének eredménytelenségében, vagy a tanerőktől nem függő okokban kell keresnünk, hanem abban a megdönthetetlen tényben, hogy a polgári iskola eltért céljától s ma középiskolává akar fejlődni. Hogy fejlődésre képtelen, bizonyítási szükségtelen. A tanulmányok sem olyan, hogy ezen fejlődést biztosíthatná. Meglévő két fajta középiskolánk, a gimnázium és reáliskola teljesen elegendő arra, hogy azokra a pályákra előkészítsen most, a melyre a jövő 7 osztályú polgári iskola akar majd előkészíteni.

A hét osztályú polgári iskolához fűzött egyéb sallangok, mint pl. az érettségi, önkénteségi jog stb. nem elég indok egy új fajta iskola teremtésére ma, mikor az általános népoktatás ijeszítő hiányai tömördek jogos igény kielégítését is elodázzák. Ilyen luxusszerű kulturintézmény létesítését megengedheti magának egy nagy, gazdag nemzet, de nem a magyar, melyet éppen el-

maradottsága fosztott meg attól a jótól, hogy gazdag lehetne. Szellemi proletárunk, diplomás kenyértelen emberünk is van bőven, s ha mi még egy oly intézmény ujjaszületését óhajtjuk és segítjük elő, melynek nyíltan bevallott célja volna az úgynevezett kezelőszemélyzet és kishivatalnok sereg nevelése, egyenesen bünt követnénk el.

Mi tehát a teendő, s mi volna a sürgősen keresztül vezetendő reform? *A népoktatás fejlesztése!* Az elemi oktatás, úgy ahogy, mégis csak halad, ha mindjárt ólomlabakkal is, s hogy az elemi népoktatást befejezettek tegyék a polgári iskolákat a hat osztályú népoktatás főlé kellene emelnünk 2 éves tanfolyamokkal, úgy mint ezt nagyjából a külföldön tették. Erős a hitem, hogy ilyen reformmal a népoktatást nemzetivé, alapossá és befejezetté tehetjük, mert erre, mint említém az elemi népoktatás fejlődöttség állapotánál fogva már is sürgősen szükség van. Legyen az elemi népoktatás 2 tagozatú; egy 6 évfolyamból álló elemi és egy 2 évfolyamból álló polgári iskola-tagozattal. Akkor aztán megszűnne a mai végtelenül szánalmas ismétlő-iskolai oktatás is, mely mai állapotában valóságos szegénye a népoktatásnak. Önként értetődik, hogy a polgári iskoláknál is behozandónak vélem a tankötelezettséget pl. a 16 éves életkorig.

Ennek a reformnak üdvözlői között minden bizonynyal ott fogjuk találni a középiskolai tanárok és elemi iskolai tanítók mellett a belátásos polgári iskolai tanítókat is, mert hisz közös cél elérésén — a nemzeti irányú népoktatás fejlődésén munkálkodunk valamennyien. *Pedagógus.*

A keresztény nőegylet közgyűlése.

A nyitrai szegénysegélyző ker. nőegylet október hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlést. — Az elnöki tisztelet *Thuróczy Vilmosné* csillagkeresztes hölgy önmagyméltóságának gyengélkedése folytán az alelnök, *Tombor Kornélné* úrnő látta el.

A megjelent egyesületi tagok szívélyes üdvözlése után özv. *Kopcsányi Nándorné* pénztárnok részletes adatnyújtással behatóan ismertette az egyesület anyagi viszonyait, nevezetesen pedig az évi szükségletekből származó fedezetlen tételeket, melyek ezen humánus s már negyedszázados multjára való jogos hivatkozással kipróbált, eredményekben gazdag intézmény iránt a nagyközönség részéről tanúsított közömbösség folytán mindinkább apadó jövedelmi források gyér bevételeiben lelik indokolásukat.

A közgyűlés ezuttal is kényszerítve érezte magát a fedezetlen tételek kiegyenlítésére törzsvagyonából 4000 koronát kiutalványozni. Határozattá emelkedett, hogy a kormányhoz felterjesztés intéztesse állandó évi segélynyújtás érdekében, s ennek eredményessége annál biztosabban remélhető, mert az egyesület túlnyomó részben az elárvult, elhagyatott gyermekek ellátásával foglalkozik, s ezen cél érdekében fordítja jövedelmét és vagyonát, ilykép tehát az államot gyermekvédelmi akciójában hathatósan támogatja.

A közgyűlés élénk örömmel emlékezett meg Ft. *Szmidá Kálmán* urnak Nyitra város plebánosává történt kinevezéséről, s bizik abban, hogy az ő nemes intencióktól áthatott tevékenységének áldásos kihatásai a ker. nőegyletre is üdvös eredmények lesznek.

Az egyesület titkára, *Csillaghy György* nagyfokú elfoglaltságára való tekintetből ezen állásáról lemondván, az egyesület iránti további meleg érdeklődéséről biztosította a közgyűlést; a lemondás el lett fogadva, s a közgyűlés dr. *Ötvös Aladár* ügyvédet választotta meg titkárául.

Egyéb folyóügyek elintézése után az elnök a közgyűlést berekesztette.

Ujdonságok.

Értekezlet.

A Nyitravármegyei Néppárt november hó 8-án délután 6 órakor Nyitrán *Mihálik József* apátkanonok úrnál értekezletet tart, melyre a párt tagjait tisztelettel meghívja

Nyitrán, 1910. okt. 27-én

Az elnökség.

Egy frissen hantolt sir felett.

Eltemették Várossy Gyulát, a kalocsai egyházmegye és egyháztartomány főpásztorát.

A sir elföldi halandó porait, de nem zárhatja sötét üregébe nemes lelkének ragyogó erőnyeit. Sokat nem kell beszélünk e sirüreg felett, mindent megmond, mindent megmagyaráz ez a rövid mondat: Várossy Gyula az életet megértette és átértette. Többet az élet nem követel az ember-től. Ertsük meg és érezzük át az életet, ez az egyedüli problémája az életnek.

Megértette és átértette az életet Kalocsa megsiratott főpápa, mint ember, mint főpásztor, mint hazafi. Lelkében az emberbaráti szeretet fátylát, szívében az irgalmas jótékonyaság olaját hordozta. Kezével úgy fogta meg a főpásztori botot, hogy azzal nem csak kormányzott, hanem irányt is mutatott. Ajakáról a tudás igéi szálltak, kebeléből a szelíd atyai jószág biztató, szeretettel, üdvöt fakasztó sugara áradt. Két karral ölelte át egyháznak intézményeit, hogy általuk boldoggá tegye a haza népét, erőssé magát a hazát.

A kor követelményei ott találják őt a kötelességtudó alkotásvágy szirtfokán. Megértette és átértette, hogy össze kell tömöríteni a magyar katolicizmus erőit, egészséges szellemi táplálékot kell adni a közönségnek, várat kell építeni a politikai harcok színterén, a keresztény világeszmék védelmére, azért szegődött buzgó apostolává a kath. népszövetségnek, azért istápolta egész lélekkel a kath. sajtó ügyét, azért csatlakozott habozás nélkül az országos néppárthoz, mely a keresztény eszmék zászlaja alatt vívja harcait a politikai küzdelmek csataterén.

Isteni Mesterének példája szerint részvetes szívvel, a nagylelkű szeretet bőkezűségével fordult a szegények felé, a kiket szeretett, nagyrabecsült és tehetsége szerint segítette.

Egyéni és pápi élete feddhetetlen volt, tiszta tükre egy áldozatos, minden erejét az élethivatás céljainak szentelő lélek magasztos törekvéseinek.

Látó és megértő szeme, érző és átérző szíve volt Várossy Gyulának. Egész ember volt, sirjára legjobban illenek a halhatatlanság jegyében álló emlékezet jellegje: Non omnis moriar!

Bende Imre püspök névnapja.

A nyitrai egyházmegye agg főpásztorja Bende Imre f. hó 5-én ülte névünnepeit, mely alkalommal a székeskáptalan és a központi papság testületileg tiszteltgelte nála. A tisztelgők üdvözlőkéit Czeizel Gábor prelátnak, nagyprépost tolmácsolta s a püspök úr az üdvözlőt meghatva mondott köszönetet. — Öreg püspökünkön észrevehető, hogy súlyosan érzi az aggkor terhét, innét nagy gyengesége, bár egyébként testszervezete teljesen egészséges, kivéve a szemet, melynek már nagyon csekély a látóképessége. A jószág főpásztor az ő visszavonultságában az aggkor csendes napjait éli, de papjainak sőt egész egyházmegyejének a szeretete most is környezi őt, a mint ezt a f. hó 5-iki üdvözlés is tanúsítja.

A délután folyamán megyés püspök urunkat gróf Batthyány Vilmos püspök és apostoli adminisztrátor úr látogatta meg, úgyszintén a püspöki udvar papjai is tiszteltek ő nagyméltóságánál.

Vagner prelátnak betegsége. Vagner József prelátnak, nyitrai prépostkanonok f. hó 2-án a nyitrai kórházba visszavert kanonoki lakására, a hol azonban állapotja annyira súlyosbodott, hogy környezete a legrosszabbra is el van készülve. A nagybeteg prelátnak általános a részvét.

Érdemrend-átadás. Megirtuk annak idején, hogy a király Krasznay Károly trencsényi kegyesrendi házfőnököt és Zamaróczy János baúni főszolgabírókat a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Az érdemrendet a múlt hó 27-én Trencsén vármegye közgyűlésén adta át a nevezetteknek Szalavszky Gyula főispán.

Új házfőnök. P. Turkovics Engelbert a nagyszombati Szt. Ferenc-rendi zárda főnöke a galgóczi ház vezetésével bízott meg s ugyanoda házfőnöknek nevezetett ki. A nagyszombati ház intézését P. Medlen Wolfgang vette át.

Tanügyi hírek. Dejcző Terézt tanítónővé választották meg Komjáthon. Sztastyik István ólehotai tanító megkapta a harmadik körpótlékot. Az orsz. kath. segényalapból segélyben részesültek: Baránek József, Csizsár Ferenc, Jakob Antalné, Korenchy Vincéné, Sasváry Janosné, Spacze Józsefné nyitraegyházmegyei tanítók, illetőleg tanítók özvegyei.

Személyi hír. Gyurcsánsszky Demeter újonnan kinevezett nyitrai prépost kanonok f. hó 3-án Dombelvérol Nyitrára költözködött át.

Polgármester választás. Nyitra város polgármesterének megválasztására, mint értesülünk, a városi képviselőtestület november hó 14-én délután 1/2 órára hívják össze.

Püspöki körlevél. Gróf Batthyány Vilmos dr. püspök és apostoli adminisztrátor X. számú körlevelében közli a konsistoriális Congregatióknak a plebánosok elmozdítására vonatkozó rendeletét, továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszternek átíratát a tanítóknak a népszámlálásnál való közreműködése tárgyában.

Az 1910. évi VIII. t.-c. 3. § a értelmében az elemi iskolai tanítók ha számláló-biztossá kinevezetnek, kötelesek ezt a teendőt a törvényben biztosított díjazás mellett elvállalni. A népszámlálási munkát oly módon eszközözendő, hogy ez lehetőleg 1911. évi január hó 8-ig készen legyen, s így a tanítást január 9-én már ismét meg lehessen kezdeni.

Ezen miniszteri rendelet alapján a kormányzó püspök úr felhívja az iskolaszéki elnököket, hogy értesítsék a tanítókat, hogy a megnyílt népszámláló biztosoknak kinevezetnének, e tisztséget fogadják el és a teendők iránt a szükséges tájékoztatást maguknak megszerezzék.

A továbbiakban a körlevél ajánlja a keresztény szeretet Országos Gyermekvédő Művét s ezen egyesületnek nem rég megindított „Katholikus Gyermekvédelem” című lapját.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek f. évi okt. 8-án 111202. sz. felhívása kapcsán az iskolaszéki elnökök felszólítanak, hogy a szorgalmi idő kellő kihasználásának biztosítása végett, azon egyházi ténykedések, melyeket a kántorok tisztüknek felvevni kötelesek, lehetőleg olyan időre helyeztessenek, a mikor a tanítás még nem kezdődött meg, vagy pedig már véget ért.

Végre a körlevél a X. kath. nagygyűlésre hívja fel a papság és a hívek figyelmét s ezzel kapcsolatosan közli, hogy mivel a püspök úr maga is részt vesz a nagygyűlésen, ennélfogva Nyitrán való rendezés tartózkodásának napját folyó hó 15-ről a következő keddre, vagyis folyó hó 22-re teszi át.

Katholikus nagygyűlés. A X. kath. nagygyűlés alkalmából a Kath. Népszövetség is nagy négygyűlést rendez, még pedig e hó 13-án délután 3 órakor a Vigadó termében. Ezen a gyűlésen beszélni fognak Rakovszky István, v. b. t. t., népszövetségi elnök, dr. Fischer-Colbrie Ágost, kassai püspök, dr. Bonta Károly, ügyvéd, Rigó Vilmos, mosonkiliti földműves gazda és Huszár Károly, szerkesztő, orsz. képviselő.

A budapesti egyetemek és főiskolák katolikus hallgatói 1910. november hó 13-án, vasárnap este 6 órakor, a pesti Vigadóban a kath. nagygyűlés tiszteletére másoros diákünnepséget rendeznek. Fenntartott jegyek ára 3 korona. Ülőhelyek és és belépőjegyek ára 1 korona. Az ünnepség tiszta jövedelme a budapesti katolikus diákintézmények támogatására szolgál. Jegyek kaphatók: Németh József könyv- és zeneműkereskedésében I., Fehérvári-út 15., a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében IV., Kecskeméti-utca 2. és este a pénztárnál. Műsor: 1. Offenbach: Orfesz-nyitány. Előadja: a Szent Imre Collegiumok zenekara. 2. Ifjúsági beszéd. Tartja: Thassy-Markovich Miklós, a Szent Imre Kör elnöke. 3. a) Az Úr napja. Férfikar. b) Lorenzo Perosi a-moll miséjéből: Gloria. Előadja: Szent Imre Collegiumok zenekara Orgonán kíséri: Sugár Viktor, a Nemzeti Zenede tanára. 4. Haydn: IV. Szimfonia-Andante. Előadja: a Szent Imre Collegiumok zenekara. 5. Ünnepi beszéd. Tartja: gróf Apponyi Albert v. b. t. t. 6. Műdalok. Előadja: Jakóby Antal. bh. 7. Lányi: Magyar dalok. Előadja: a Szent Imre Collegiumok zenekara. 8. Kuruc dalok. Tárogatón előadja: Hangos István jsz. 9. Liszt XIII. rapszódia. Előadja: az I. ker. honvédzenekar Dezséri Bachó István karnagy vezetésével. 10. Grieg: Honrালেস. Előadja: a Szent Imre Collegiumok zenekara. Kíséri: az I. ker. honvédzenekar. Karigazgató: Hackl N. Lajos. Zenekari igazgató: Bertha István.

A X. Katholikus Nagygyűlés előkészítő bizottsága, melynek tagjai Várady L. Árpád, Giesswein Sándor, Zlinszky János dr., Zsembery István dr., Hindy Zoltán dr., Mihályfi Ákos dr., Ernst Sándor dr., Nagy Emil dr. és Friedreich István, minap tartott ülésen tárgyalta a katolikus egyesületek bejelentéseit, melynek során tudomásul vette, hogy a Szent István Társulat, a Szent László Társulat, az Aquinói Szent Tamás Társaság, a Budapesti Katholikus Kör, a Budapest-

pesti Szent Erzsébet Egylet, a Katholikus Népszövetség, a Katholikus Patronage Egyesületek, a Katholikus Hittanárók és Hitoktatók Egyesülete, a Katholikus Irodák és Hírlapírók Orsz. Pázmány-egyesülete, a Katholikus Legényegyletek, a Katholikus Egyházművészeti Bizottság, a Kath. Sajtóegyesület, a Kath. Ifjúságot Pártoló Egyesület, a Ker. Szociális Egyesületek Orsz. Szövetsége, a Keresztény Szeretet Orsz. Gyermekvédő Műve, a Mária Kongregációk, a Magyarországi Szent Vince Egyesületek, a Magyar Keresztény Iskola Testvéreket képző és segélyző Egyesület, a Magyar Keresztény Munkásnők Orsz. Szövetsége, a Marosvásárhelyi Alkoholellenes Szövetség, a Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága, az Orsz. Magyar Cecília Egyesület, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, az Orsz. Kath. Nővédőegyesület, a Páduai Szent Antalról nevezett zuglói Kápolna Egyesület, a Regisi Szent Ferenc Egyesület a nagygyűléssel kapcsolatban ülést tartanak, illetve a szakosztályokban külön előadással résztvesznek. Az egyesületi külön ülések tartására a Szent István Társulat (VIII. Szentkirályi-utca 28.), a Budapesti Kath. Kör (IV. Molnár-u. 11.), a Központi Papnevelőintézet (IV. Papnevelde-utca 7.) és az Orsz. Kath. Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7.) nagytermei fognak rendelkezésre állni.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bugel Jenő bácsbodrogmegyei s. tanfelügyelőt, a ki hasonló minőségben Nyitrán is működött, a barsvármegyei kir. tanfelügyelő-séghez helyezte át.

Kiigazítás. A Nyitrai Szemle 43-ik számának Csarnok-rovatában a Szent Ferenc-rendiek Trencsénben című történeti értekezés 4-ik bekezdésében 1528-ig helyett, 1531-ig olvasandó.

Főúri családok gyászja. A néhány nap előtt élt virágzakában elhunyt Andrássy Károly gróf halála Nyitra vármegyének is két főúri családját borította gyászba. A fiatal gróf, a ki sok szép reményt vitt magával a sirba, unokaöccse volt herceg Odescalchi Grézáné szül. Andrássy Etel grófnőnek, néhai Andrássy Manó gr. leányának s ezen a réven rokonságban állott gróf Edelsheim-Gyulai Lipót felsőelefánthi nagybirtokossal.

A nyitrai kath. főiskola felavatása. Szép és lelemelő ünnepély keretében avatták fel f. hó 5-én az új épülettel bővült nyitrai kath. elemi főiskolát.

Az ünnepélyt megelőzőleg az ifjúság istenitiszteleten vett részt, mely után d. e. fel 11 órakor kezdetét vette az új épület egyházi megáldása. A szertartást Jeszenszky Alajos prelátnak, püspöki helynök végzető fényes segédlettel.

A felavatás után az iskola tornatermében folyt le programszerűen az ünnepség. A tanulóifjúság a Hymnuszt énekelte el, melyet a közönség állva hallgatott meg. Azután Szimida Kálmán iskolaszéki elnök, alsóvárosi esp. plebános mondott megnyitó beszédet, melyben vázolta az iskola áldásos hivatását s meleg hangon emlékezett meg mindazokról, a kiknek bőkezűsége és gondoskodása lehetővé tette az új kulturhajlék felépítését. Ezek között első helyen említette Bende Imre megyés püspök urunkat, a ki 20.000 koronás adományával az alapját vetette meg ennek a nagy arányú építkezésnek. Hálás köszönetet mondott továbbá Nyitra város közönségének, mely igazán nagy aldozatot hozott a közoktatás szent céljainak, midőn ezt a palotaszzerű épületet létesítette; a hálás köszönet hangján emlékezett meg az elnök érdemes elődje dr. Puchovszky Bálintról, a kinek fáradságtalan buzgólkodása döntő súlylyal esett azon törekvések mérlegébe, melyeknek az új intézet a létét köszöni. Végül Isten áldását kívánva az új hajlékra, azt rendelkezésére átadta.

A lelkes éljenzéssel fogadott emelkedett szellemű beszéd után Bóna Rezső V. o. t. Rosty Kálmánnak „Magyarok Nagyasszony” című hangulatos költeményét szavalta el mély átérzéssel. A szép szavazatot Vázel Ferenc V. o. t. „Imre herceg” című lelkesen előadott szavazata követte; majd pedig Broll Gyula V. o. t. mondott takaros üdvözlő és köszönő beszédet, melylyel a közönség élénk tetszését vívta ki. Bóna János Mindszenty

Gedeon „Szentek unokáihoz“ című költeményének talpraesett, elszavalásával zajos tapsokat aratott.

Jakubovics Sándor igazgató-tanító a belvárosi és IV. kerületi iskolák egyesítésének okait és körülményeit ismertette meg az ünneplő közönséggel s tanítótársai nevében ígéretet tett, hogy felhasználva azokat az előnyöket, melyeket a két iskola egyesítése fog nyújtani az oktatás és nevelés érdekeinek, minden lehető el fognak követni aziránt, hogy az új intézet magasztos rendeltetésének megfelelően.

Szida Kálmán elnök mondott ezután zárószót, melyben köszönetét fejezte ki a püspöki helynöknek az egyházi szertartás végzéseért, a székeskáptalan tagjainak, Nyitra város tanácsának, a kir. tanfelügyelőnek és a közönségnek az ünnepen való megjelenéséért.

Az ünnepélyt a tanulóifjúság által előadott „Pápai Hymnus“ fejezte be.

Az új iskola külső méreteiben is igen impozáns épület, melynek csak az az egy hátránya van, hogy emeletes homlokzata az Árpáda-utcába esik, a hol a szép épület kevésbé érvényesülhet, de ezen nem lehetett segíteni. A teljesen modernül felszerelt iskola Tomaszek János nyitrai műépítész tervei szerint és az ő vállalkozásában épült.

A József kir. herceg védnöksége alatt álló „tüdőbetegek szanatóriuma“ javára a nyitrai ker. négyelet által e hó 1-én a róm. kath. temetőben rendezett nyilvános közadakozással 84.76 kor. gyűlt össze.

Szociális előadások. A nyitrai ker. szociális egyesület nov. 6-án délután 6 órakor nyitja meg a vasárnapi szociális előadásokat. Targyisorozat: 1. Legyőzhetetlen erő a szocializmusban. 2. Credo, vetített képekben, Krajcsovics István dr.-tól. Belépődíj nincs, önkéntes adományok az egyesület javára fordíthatnak.

A nagytapolcsány-vidéki róm. kath. Népevelők egyesülete f. hó 3-án tartotta Nagytapolcsányban rendes évi közgyűlését. Hízelgés nélkül el lehet mondani, hogy a gyűlés jó, alapos munkát végzett, melyben főleg Gászó Gyula világi elnöknek van nagy része. Tartalmas és végig lebilincselő felolvasást tartottak Gászó Gyulané jáczi tanítónő, Német László nagytapolcsányi s. lelkész, Murányi Ede áll. tanító, ki a torkosságot mutatta be mint társadalmi bűnt páratlanul élénk és mulattató stílusával s Sasváry Béla pereszlenyi kántortanító.

A közgyűlés mély sajnálattal vette tudomásul Pászitka Vilmos távozását a kerületből s hála-ja és elismerése jeléül őt, valamint Murányi Ede tanítót az egyesület dísztagjává választotta. A gyűlés állást foglal a legújabb megalakult Tanítók Szabad Egyesülete társadalombontó törekvései ellen, mely állásfoglalását az „Alkotmány“ napilapban adja le. A gyűlésen Janda József dr. pereszlenyi esperes-plebános az egyesület céljaira 60 koronát adományozott. A gyűlést kedélyes bankett fejezte be!

A tanügy fejlesztése Nyitrán című, lapunk mult számában megjelent cikk kapcsán félreértés keletkezett. A cikkben ugyanis meg van említve, hogy a jelenlegi polgári fiú- és leányiskolánál az állapotok tarthatatlanok. Midőn ezt Takács Béla kir. tanfelügyelő a városi képviselőtestület népevelő bizottságának okt. 25-én tartott ülésén megállapította, úgy ő, mint a bizottság is kizárólag azokra az anyagi viszonyokra gondolhatott csak, melyek között az említett intézet leledzik: a magas tandíjra, a tanerők elégtelen ellátására, az iskolai épület szűk terjedelmére, de semmiképp sem az intézet szellemi és erkölcsi állapotaira, melyek egyáltalában szóba sem jöttek a bizottsági ülésen.

A törvényhatósági bizottsági választások. Hont megyében az egész vonalon győzött a néppárt az okt. hónapban megejtett törvényhatósági bizottsági választásokon. Nyitra megyében ha a párt vezetői a sarkukra állanak és összefognak a néppel, szép győzelmet arathatnak. A míg erősebb gyökérszálakkal át nem fogjuk a vármegyei törvényhatóságot, addig az erőszaknak mindig nagy előnyei lesznek az országos képviselői választásoknál kifejtendő akció tekintetében. Lehetőleg mindenütt kellene jelölteket állítani, hogy ezzel is a néppárti elvek terjesztése és a pártszervezkedés érdeke előmozdíttassék. — Radosnán a mint levelezőnk írja — a néppárt

Kuczmann Sándor sárfői plebánost, Csitáron Mageszky István földbirtokost és Filó Sándor gyógyszerészt lépteti fel. — Igy kellene már mindenütt mozogni, hogy a választás egy körzetet se találjon készületlenül.

Zoborfüred. Az oly lelkesen megindult Zoborfüred részvénytársaság igazgató-választmányában ellentétek merültek fel, melyeknek kifolyásaképp Kondor István igazgatósági elnök lemondott az elnöki tisztségről. Az igazgató-választmány mult hó 30-án tartott ülésében Steiner Gyula igazgató felhatalmazást kapott mindazon intézkedések végrehajtására, melyeknek fogantatását az igazgatóság elhatározta. Az igazgatónak ezzel megadatott az a keret, a melyben mozogva, gondoskodhatik az igazgatóságintenciójának megvalósításáról. Kívánatos, hogy azok a lelkes férfiak, a kik Zoborfüred eszméjét olyan odaadással felkarolták, egyetértő törekvéssel vigyék előre a fontos ügyet.

Kath. népszövetségi mozgalom. Nyitra-pereszlenyi községben október 30-án nagy szabású népszövetségi gyűlés volt körülbelül 1500 ember jelenlétében, mely fényesen sikerült. A gyűlésen képviselve volt Pereszleny, Ludány, Appony, Elefánt, Suránka, Zerdahely községek lakossága. Megjelentek ott továbbá Janda József esperes-plebános, Horváth Ferenc, Fiebig Alajos, dr. Bandl Ervin plebánosok, Lévárdy Ferenc segédlelkész, Zerdahelyi Béla nagybirtokos, Palásthy Ágost nyug. államvasuti főfelügyelő, Pírchala Imre uradalmi tisztartó, Sasvári Béla főtanító s többen mások. A gyűlést Janda József esperes-plebános szép beszéddel nyitotta meg. Utána hosszabb beszédekben Brestyenszky Kálmán földbirtokos és Bartos János központi titkár ismertették a Népszövetség céljait. A nép a remek beszédek alatt igen lelkesedett és tetszését többször hangosan is nyilvánította. Szemrecsányi György orsz. képviselő közbejött betegsége miatt nem jelenhetett meg a gyűlésen, mely Janda József esperes-plebános zárszavaival ért véget.

Menyhén október 30-án Gramantik Ágoston központi titkár ismertette a Népszövetséget, mire annak helyi szervezete megalakult. Helyi igazgatója Bezdák József szakuzszi plebános.

Vicsapapáthyn ugyancsak Gramantik Ágoston beszélt a népszövetségi tagok köteleességeiről. Itt a szervezethez 70 új tag csatlakozott.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső megújítása és felékesítése elé jogos várakozással nézhet Nyitra város és a vidék közönsége. Azon ötvén esztendő alatt, mely a templom építésétől napjainkig lefolyt, a nyitrai irgalmas nővérek tanítványai egész rajait bocsátották ki a női nemzedékeknek, a kik most mint méhek a köpű körül, hálás és munkás szeretettel buzgólkodnak annak a nemes célnak az érdekében, hogy az a templom, a melyhez tanulóveik legkegyeltesebb emlékei fűződnek, új díszben, új ékességben szolgálhassa magasztos rendeltetését a jövő nemzedékek hosszú sorain át. Az újabb adományok a következők:

Mierka Frigyesné gyűjtése Nagysurányban 15 k.
Kecskeméthy Irén gyűjtése: Boróczy Lászlóné 10 kor., Kecskeméthy Béláné 10 k., özv. Kubinyi Sándorné 5 k., Kecskeméthy Mici 5 k., Kecskeméthy Ruci 5 k., özv. Klinskárt Bódogné 5 kor.

Balagya Mária gyűjtése Szakolczán 40 kor. Összesen 95 korona.

Hozzáadva a lapunk okt. 23-iki számában kimutatott 6672.76 kor.-hoz, lesz főösszeg 6767.76 korona. — Isten fizesse meg!

A magyar keresztény iskolatestvéreket képző és segélyző országos egyesület folyó évi november hó 14-én d. e. 11 órakor, Budapesten a központi papnevelő intézet dísztermében tartja VIII. rendes évi közgyűlését, Zichy Aladár gróf v. b. titkos tanácsos elnöklété alatt. Targyisorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés és az intézet ismertetése. 3. Az évi zárszámadások bemutatása. 4. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. Netáni indítványok.

Az iskolák a gyermekszanatóriumért. A „Gyermekszanatórium Egyesület“ „Öfensége Hohenberg Zsófia hercegnő legmagasabb védnöksége és gróf Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt arra törekszik, hogy segítséget nyújtson ama senyedő szegény

beteg kisdedeknek, akik most évről-évre ezer és ezer számra elpusztulnak kellő ápolás hiányában.

Nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölé hajlik! Ezen magasztos feladat érdekében fordul most segítségért a nemzet mindig hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet nevelőjéhez a gyermekszanatórium kormányzósága.

A vallás és közoktatásügyi miniszterium engedélye alapján most gyűjtés folyik a tanulóifjúság körében, hogy a szegény gyermekek szanatóriuma mielőbb megépíthető legyen.

Ezton is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága városunk közönségéhez és főleg a tanulóifjúsághoz, hogy néhány fillérrel a gyermekszanatóriumok létesítéséhez hozzájáruljanak. A gyűjtött összeg feltüntetésére szolgáló ivateket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, melylyel a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani. Felhívjuk városunk tanulóifjúságát, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőinek törekvését, hogy városunk gyermekszanatóriumi gyűjtése minél jelentékenyebb legyen!

A ker. szakszervezetek ügykezeléséről. A Katolikus Népszövetség élénken érzi annak szükségességét, hogy a keresztény szociális organizációk fellendüljenek és céljuknak megfelelő tevékenységet fejthessenek ki. E cél érdekében most egy igen rövid, de annál tartalmasabb füzetben kiadta a Katolikus Népszövetség a keresztény szociális szakszervezetek ügykezelési szabályzatát, a melyet Székely János készített el. A füzetet minden érdeklődőnek teljesen díjtalanul megküldi a Katolikus Népszövetség központi irodája.

Tanítói közgyűlés. Az „Ersekujvárvideki róm. kath. népevelők egyesülete“ 1910. november 15-én Ersekujvárott, az „Arany Oroszlán“ szálló dísztermében tartja XXIX. rendes közgyűlését. D. e. 9 órakor szentmise a plebánia templomban. 1. Hymnus. 2. Elnöki megnyitó és jelentés. 3. Egyesületi ügyek. 4. A Phonomimika története, ismertetése és bírálat. Előadó: Horváth Alajos peredi főtanító. 5. Az „Esztergom-fegyházmegyei Tanító egyesület“ alapszabály tervezete. Előadó: Jónás Ferenc farkasdi főtanító. 6. Jelentések. 7. Indítványok. 8. Tisztújítás. 9. Szózat. — Gyűlés után társasébd.

Vasuti megállóhely van tervbe véve a nyitra-pereszlenyi örháznál. Anomália is az, hogy míg Szomorfalun és Kálmánfalun megállt a vonat, Pereszlenyénél megállás nélkül siklik el.

Mértékhitelítés. Az időszaki mértékhitelítő e hó 2-án Farkasdra érkezett és nyomban megkezdte munkáját, 4- és 5-én pedig a negyedik hitelítették merőszkőzeiket. Mi tagadás benne, találkozik mindig hibás súlykörre, hossz mérték vagy a sok között mérleg is. A honoráció változott mióta államilag kezelik a hitelítést, mert nem darabonként számítatik a díj, hanem 8 korona átlagos árban. Akinek több van hitelíteni valója, az tehát most jobban jön ki.

Idégenből szerzett portéka. Braun Vilmos nyitrai kávé egy németnyelvű lapban egy apróhirdetést olvasott, melyben Szénásy József kolozsvári szőlőtermelő 2 korona 80 fillérével kínálta szőlőjét 5 kilós kosaraként. Finom, prima árút ígért. Braun kapott az alkalmon és próbaképpen két kosarat rendelt a szőlőből. A napokban érkezett meg a küldemény utánvétel mellett. A küldeményt kiváltotta a postán. Felbontja a kosarakat, s látja, hogy a finom csemegeszőlő helyett penészes, rothadt és élvezhetlen valamit kapott, a mi mindennek elvevethető, csak csemegeszőlőnek nem. Braun a küldeményt a városüzemre futott. A városi orvos által megvizsgáltatta a szőlőt, ki természetesen azt szintén élvezhetlennek találta. Mint halljuk, a kávé beperelte a szőlőtermelőt.

Bottal kizavart vendég. Urbán József nagylapási lakos október 30-án pálinkát vásárolt Hoffmann Simon üzletében. Nem tudni, hogy, hogy nem, a korcsmáros összetűzött vele. Vita hevében Hoffmann felkapta a rolóhúzó botot s azzal verte Urbánt, a ki panaszt emelt a korcsmáros ellen a városházán.

Elegáns krampuszok s szebbnél-szebb Bonbonierekből álló izléses kiállítás látható a Poór-féle cukrászda kirakatában Bottyán utca 4. szám alatt. A fővárosi izléssel összeállított kirakat valósággal látványossága a Bottyán-utcának.

A Nyitrai megyei Torna- és Vivőegylet f. hó 7-én este 1/2 órákor nyitja meg teli szezonját. Az egylet hetenkint háromszor tart összejövetelt, hétfőn és pénteken kizárólag torna, szerdán kizárólag vívás lesz, mindig esti 1/2-től 1/2-ig, a főgymnasium tornacsarnokában, melyet a főgymnasiumi igazgató ez évben is készséggel bocsátott az egylet rendelkezésére. Úgy a tornát, mint a vívást a főgymnasium tornatanítója fogja vezetni. Az egylet választmánya múlt hó 29-én Tichy Tivadar elnökölte alatt ülést tartott, melyen új tagokul az egyletbe felvette Kubinyi Endrét és dr. Forgács János főgymn. tanárt.

Baleset. Crausz Kázmér huszárhadnagyot, Crausz István főispán fiát, a ki jelenleg Aradon állomásozik, múlt hó 26-án az ottani lovagló iskolában sajnálatos baleset érte. A fiatal hadnagyot ugyanis megrugta egyik tisztársának a lóva, minek következtében Crausz Kázmér a lábszáran csonttörést szenvedett. A sebesültet beszállították az aradi katonai kórházba, a hol az orvosok a törött részeket összeillesztették s a lábra gipsz kötést tettek. Crausz István főispán a szomorú hír vétele után rögtön leutazott Aradra s ott több napot töltött fia betegágyánál. A szerencsétlenül járt hadnagy felépülése körülbelül hat hetet fog igénybe venni.

Új bérlő. Gróf Apponyi Gyula apponyi nagybirtokosnak új bérlője van Nagyapponyban a kovarcsi Rosenthal személyében, aki kat. holdanként 70 koronát fizet és az összes terheket viseli.

Főgymnasium Aranyosmaróthon. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette Aranyosmaróth közönségét, hogy az ott felállítandó főgymnasium ügyében kész megindítani a tárgyalásokat az illetékes tényezőkkel. A miniszter az érdekeltségtől három hold katasztrális hold telket és az építkezéshez való hozzájárulás címén háromszázezer koronának a megajánlását kívánja. E feltételek, főképp az utóbbi, szerfelelt súlyosak, de az aranyosmaróthiak remélik, hogy sikerül nekik az ügyet kedvezőbb alapon a megoldás útjára terelni.

A trencsényi kórház bővítése. A trencsényi vármegyei közkórház bővítésére Trencsény megye közönsége 382,000 korona kölcsönt vesz fel. A törvényhatósági bizottságnak múlt hó 27-én tartott közgyűlése úgy határozott, hogy a kölcsönt az első pozsonyi takarékpénztártól veszi fel, 50 évre 5 1/4%-os évi törlesztéssel.

Öngyilkos honvédhadnagy. Fekete Béla nyitrai honvédhadnagy, ki Pozsonyban a katonai tanfolyamot hallgatta, még július hó 23-án eltávozott a határszéli városból azzal, hogy bevonul ezredéhez Nyitrára. Minthogy a hadnagy a kitűzött határidőre nem jelentkezett szolgálattételre, a katonai hatóság elrendelte köröztesét. Három hónapig kutattak utána a hatóságok országsszerte, de nem akadtak nyomára. Mig végre a múlt heten megkerült az eltűnt hadnagy. A Duna hullámai vetették Pozsony mellett a partra. A hadnagy öngyilkos lett. Állítólag reménytelen szerelem vitte a halálba. Sógora, Agoston Béla pozsonyi honvédrnagy és nagyszámú rokonság gyászolja a jobb sorsra érdemes fiatal tisztet.

A nemsó-poroszka- és ledniczónai vasut okt. hó 25-én adatott át a forgalomnak. A vasut átvételére kiszállott bizottságot a poroszkai állomáson a község színe-java, annak képviselőtestülete, az áll. iskola tanstestülete az intézet növendékeivel zászlódszben s a gróf Köningsegg Paula-fele ovoda növerei tanintézetük növendékeivel fogadták. A koszorúkkal övezett első vonat az áll. iskola növendékeinek „Hymnus” éneke s a község lelkes éljenzése közepette robogott be a pályaudvarba, ahol a bizottságot s elnököt, Masirevics György államvasuti főfelügyelőt a község nevében *Chocholusz* Bálint esperes-plebános üdvözlölte; szép beszédben mondván köszönetet mindazon tényezőknél, kik a vidék gazdasági és kulturális fellendülésének nemes eszméjétől áthatva az új vasut ügyét lelkes szível, törhetlen lelekkel felkarolták s odaadó munkájukkal a jelentkező nehézségek dacára, annak sikerét biztosították; új korszakot nyitván ezzel meg az érdekelt községek történetében. — Az üdvözlést a nevezett bizottsági elnök köszönte meg; tartalmas beszédben adván kifejezést a fölötte örömeinek, hogy alkalma nyílik ez új vonatot a magyar államvasut hálózatába bekapcsolni, s ezáltal megnyitni a vidék számára a boldogulásnak azon erőforrásait, melyek minden vasut nyomában természetesen fakadnak. — A megnyült vasut építésének eszméjét egy pár év előtt *Schulek* Béla poroszkai gyógyszerész vetette fel, a kinek az eszméje most megvalósult.

Kérelem a könyörületos szivekhez. A bosácsi irtványokban két özvegy asszony, az egyik 5 a másik 8 kiskorú gyermek anyja, néhány pillanat alatt elvesztette mindenét az éhező gyermekeken kívül. Pusztító tűzvész rabolta meg őket hajlékuktól s elelmüktől most a tél küszöbén. Az irgalom s könyörület nevében fordulnak tehát azokhoz, kik meleg kályha s terített asztal mellett várják a telet: juttassanak egy-egy morzsát az éhező árváknak abból, amit nekik a jó Isten nyújtott. Tizenhárom árva imája fog a Mindenható jutalmáért esdeni. Az adományokat köszönettel fogadja s a károsultakhoz továbbítja *Feitscher* Ágoston plebános Bosácz, Trencsénm.

Birtokvétel. Klobusiczky János kalászi birtokát Verő Zsiga nyitrai földbirtokos vette meg.

Új cukorrépa-kartell jött létre a magyarországi gyárak között, és pedig oly értelemben, hogy egyik gyár sem fog többet adni 2 kor. 60 fill. és 50% szeletnél. Mégis csak használt a gazdáknak a gyárak ujjhúzása, mert 70 fillérral magasabb lett a répa ára, mint eddig volt.

Amerikába vándorolt. *Nedbálek* János nyitraegerszegi kántortanító, a ki bejelentés nélkül hagyta el állását, mint értesülünk, Amerikába vándorolt ki, itt hagyva fiatal aráját is, a kit eltűnése előtt két nappal jegyzett el. A nagy fokú idegességben szenvedő ember valószínűleg egy abnormis lélekállapotot előidéző idegrohamban követte el érthetetlen tettét.

Hézagpótló imakönyv jelent meg Janda dr. esperes tollából „Nábožné vřdychy ku sv. Jozefovi” címen. Terjedelme 400 oldal; ára szép angolvásonkötésben 2 kor. Főleg a tót vidéken működő lelkészek figyelmébe ajánljuk.

Vaggonhiány. Az a kolerának feltűntetett eset egészen megakasztotta Farkasd és Negyed községek forgalmát. A váci és párkányi megszokott két nagy vásárra nem jelenhettek meg káposzta és zöldségáruikkal, most meg sok a panasz, hogy nem kapnak kellő számú vagonokat.

Új artézi kút. A farkasdi artézi kút is végre elkészült e napokban, és jól sikerült, mivel bőven szórja a vizet. Megyénknek ez ideig ez a legmélyebb (közel 400 méter), de legrágább kútja is. Most Mocsonokon fúrnak.

Cukorgyárosok versenye. Farkasd és Negyed is alaposan kezdi magát lekötöni a cukorrépa termelésre. Alkalmas földje van hozzá, a gyárosok már 3 koronán felül fizetgetnek métermásánként. Annak előtte csak a nagyszombati gyárral voltak szerződési viszonyban Laufer Jakab néksége mellett, de most ugyancsak száguldoznak naponkint az autók s más gyárak számára is csinálnak kötéseket.

Sacharincsempészet Zsolnán. *Türk* István a zsolnai határrendőrség vezetője óriási arányú sacharincsempészetnek jött a nyomára. A sacharin főraktára *Zsolnán* van *Schlesinger* Samu festékkereskedésében. A házkutatás alkalmával *Schlesinger* raktárában 147 kilogramm sacharint találtak. A sacharint Suezből a suez csatornán át, Amsterdamban, Breslaon, Oderbergen keresztül szállítják Magyarországra. A festékkereskedő beismerte, hogy egy év alatt mintegy ezer métermásza sacharint csempészett be a határon. A felvidék falvait elárasztotta vele, sőt nagyobb mennyiségben Budapestre is szállította.

Exhumálás. Deák János farkasdi földmives már több mint egy éve nyugodott az ottani ref. temetőben. Néhány hét előtt nejről nem tudni mi okból azt a hírt kezdték terjeszteni, hogy férje nem természetes halállal mult ki. Ezen híresztelés alapján az asszony, született Szorádi Apollónia ellen vizsgálatot indítottak és a járásbírósa jelenlétében exhumálták a holtat. A felhozott vádat a boncolási jegyzőkönyv állítólag megcáfolja.

Hamis pénz a vasuti vendéglőben. Veres István kisugrózi napszámos október 30-án a nyitrai vasuti állomás harmadosztályú éttermében ebédt rendelt. Az ebéd és egy-két pohár bor elfogyasztása után magához hivatva a pincért és fizetett. Egy ezüst forintost tett ki az asztalra. A pincér szemügyre vevén a pénzt, csakhamar meggyőződött róla, hogy az hamisítvány. A pénzt nem fogadta el. A napszámos erre kereken kifejtette, hogy több pénz nincs nála a roszt forintnál. Ha nem fogadja el kénytelen adós maradni. A pincér hevesen protestált a becsapás ellen. A dolgot iránt az állomáson posztoló rendőr is érdeklődni kezdett és a napszámost a rendőrkapitány elé előállította.

Kóbor cigányok a Zobor alatt. F. hó 1-én délután Strehammer Antal sindolikai földbirtokos arról értesítette a rendőrséget, hogy a Zobor alatti szántóföldeken egy számos tagból álló cigánykaraván telepedett le. Minthogy a cigányok, mindenütt, a hol csak megfordulnak, állandóan veszélyeztetik a közbiztonságot, a lovasrendőrök nyomban kivonultak a helyszínére és elűzték őket. A karaván Nagytapolcsány felé vette útját.

Hurokra került tolvaj cigány. Micsek János borii csendőr egy cigányt bekísért folyó hó 30-án este a nyitrai városházára és az ügyeletes rendőrnek adta át azon meghagyással, hogy másnap reggelig viselje gondját, míg érte jön. A cigányt *Torács* Józsefnek hívják és Vigváron tartózkodik. Sötét lelkét számos büntett terheli. Legutóbb is valami lopásból kifolyólag lett a nyitrai kir. törvényszék elé idézve, de nem jelent meg a tárgyaláson. A rendőrök a mórét a kóterben helyezték el éjszakai nyugalomra.

Kiégette a ruháját. Ascher Vilmos, a kis pipa vendéglőse a napokban panaszt emelt a városházán ismeretlen tettes ellen, ki nevének felöltőjét, mely a fogason függött a vendéglő egyik szobájában, kiégette, mi által 30 korona kárt okozott neki. A rendőrség a feljelentés során nyomozást indított a tettes kipuhatólása céljából, de munkája meddő maradt; a tettes a mai napig nem került meg.

Tolvaj ablakos. Drenák György és Subena Gusztáv ablakos tótok f. hó 1-én a nyitrai Navrát-féle vendéglőben szálltak meg a Rákóczi-uton. Supena valahogy kiszimatolta, hogy kollégájánál pénz van, az éjszakát arra használta fel, hogy Drenákot meglopja. 28 koronát tulajdonított el tőle bűnös uton és a pénzzel megszökött. Reggel a pénzből kifosztott ablakos tót szomoruan tapasztalta, hogy fillér nélkül áll. A tolvaj ablakos állítólag Érsekújvár felé vette útját. A hatóság megindította ellene az eljárást.

A templom-betörő elfogatása. A múlt nyár folyamán Nyitra, Pozsony és Bars vármegyékben mintegy húsz templomba törtek be s a vakmerő tettesek rendszerint a templomi perzselyeket fosztották ki, de több helyen az oltárszekerényt is feltörték. A múlt hó végén a bars-taszári és az aranyosmaróthi templomokban garázdálkodtak a rablók, a kik közül a főtettet sikerült a csendőrségnek kinyomozni *Sloszerek* Ferenc morvaországi származású ember személyében, a ki ez évi májusban szabadult ki a líptóújvári fogházból. A csendőrség az elvetemült gonosztevőt erőlyes üldözés után elfogta. *Sloszerek*nek minden valószínűség szerint büntársai is vannak.

A tilosban. Richter Samu nyitrai földbirtokos egyik szolgálójával f. hó 2-án burgonya földjén járt. Az Erzsébet-útról egy gazdátlan tehenet letért földjére és a burgonya fogyasztásához látott. Richter a tehenet elfogatta és az esetről jelentést tett a hatóságnál. Tulajdonosa a tehenet kellő igazolás mellett, az okozott kár megtérítése után átveheti.

Körözött katonaszökevények. A katonai hatóság Vanyek Károly szmolinszói, Kálai János berencsváraljai, Paulovits János jökeői és Magula József nagykosztolányi illetőségű honvédpártartalékosokat szökevényekké nyilvánította ki, ellenük a körözést a szeniczi és pöstyéni főbírák útján elrendelte.

Megharapta ajkán a kutya. A 10 éves kis *Sumichraszt* Stefánia, *Sumichraszt* József nyitrai asztalosmester leánykája f. hó 1-én kenyeret evett piarista-utcai lakása előtt. Nyakas János piarista-utcai fuvaros kutya közelébe telepedett le. A kutya egyideig csak nézte a leány jóízű falatozását, de mikor ép egy jókora falatot emelt szájához, hirtelen ráugrott és száján megharapta. A leányka nagy ijedten az udvarba futott és elpanaszolta baját szüleinek. A harapós kutya gazdája ellen atyja feljelentéssel élt a városházán. A városi állatorvos állítása szerint a kutya egészséges volt, így a leánykának nincs mitől tartania.

A pálinka áldozata. Szorádi Károly alsóköröskényi lakos, Adler bérlő igáskocsisa október hó 30-án oly mélyen nézett a pálinkás üveg fenekére, hogy az ital teljesen kiforgatta emberi mivoltából. Hazament az Erzsébet-uton összeesett és eszméletlen állapotban hevert a járdán. A rendőrök az utca sarából szedték és a városházára kísérték, hogy a mámort kialudja.

„BUZIÁSI PHÖNIX“ az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkínzóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix“ a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Nyilt-tér.

Borszéki
GYÓGYÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

„BORSZÉKI“
az ásványvizek királya,
angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványvíz-kereskedőnél — **Trencsén**
105. 13-15.

Közgazdaság.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. év október hó 29-én **Mezey Gyula** kir. tanácsos elnöklete alatt igen látogatott ülést tartott, melyen az igazgató-választmány jóváhagyta a tanács javaslatait a szeszszűrés és keményítő keverés tilalmazása, az 1895. évi XLVI. t.-c. revíziója és Versecz városának a borértékesítés javítása, a borfogyasztási adó eltörlése stb. ügyében a megyehatóság által áttett véleménye és végül az egyesületi székház átalakítási és tatarozási költségei tárgyában. Az egyesületnek egy évi próbaidőre megválasztott titkárát **Sándorházi Lajost** — a próba év letelvére — az elnök javaslatára állásában véglegesítette. Jóváhagyólag tudomásul vette a titkár jelentéseit, tárgyalta a földművelésügyi miniszter és a társaságok leíratait, illetőleg átiratait. Megállapította a jövő évi munkaprogramot és előkészítette a jövő évi költségvetését, különös tekintettel a földművelésügyi miniszter által 10 évre kívánt normal költségvetésre. Egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely hivatva van részletes tanulmányt és tervet kidolgozni a megyei szarvasmarhatenyésztés emelése és ezzel kapcsolatban a közlegelő javítása tárgyában.

Az egyesület választmánya a november hó 2-án tartott ülésén tárgyalta a nyiregyházi nagygyűlésnek és az O. M. G. E. közgazdasági szakosztályának határozatait s azokhoz hozzájárulva újból a leghatározottabban állást foglalt az **előlátelbehozatal engedélyezése**, a Románia és a Szerbiának már engedélyezett hús kontingens további emelése és az **argentínai hús behozatala** ellen, ezen határozatáról a földművelésügyi minisztert táviratilag értesítette s őt a magyar állattenyésztés érdekeinek a legerélyesebb megvédelmézésére s az állattenyésztés felkarolása érdekében a legmesszebb menő intézkedések foganatosítására kérte.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ✿ ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kítőnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ.
FÖLÉRÁKAT **EINZINGER JÓZSEF** CÉG NYITRA
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
56. 27-0.

HIRDETÉSEK

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

SINGER
Varrógépek
üzleteink által beszerezhetők.

Nyitra, Vármegyeház-u. 15.

Eladás és bérlet!

A molnosi hegyen egy major szabadkézből eladó vagy bérbeadó.

A major áll lakás, konyha, kamra és pincéből. Hozzá tartozik két istálló, gazdasági leltár: gépek, talajmivelő eszközök, szekerek, kert kúttal, 18-14 magyar hold szántóföld vetéssel és legelő.

Ugyancsak eladó az ott felhalmozott **takarmány, lóhere, széna, szalma és répa.**

A fenti hegyen ezenkívül **eladásra kerül egy kiültetett szőlő** csinos hajlékkal, szoba, konyha és pincével.

Zoborhegyen, a Komlóvölgyben eladó a 264. sz. szőlő

teljesen kiültetve, nyaralóval, mely áll két nagy szoba, konyha, kamra, pince és verandából és a szomszédos művelés alatt álló szőlőterület.

Nyitrán, a Gyürky-utcában egy 3340 kor. házbért jövedelmező nagy ház három adómentes épülettel szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Barta János** építőmester Nyitra, Gyürky-utca, naponta délelőtt 8—9 óra között. 138. 1-3

Miliumi kiállításon díjjal, zsolnai kiállításon és Orsz. iparegyesület által ezüst érmmel kitüntetve.

JUHARI KÁROLY
festő, mázoló és aranyozó műhelyemet Erzsébet-út II. szám alá helyeztem át.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség b. tudomására adom, tiszteletteljesen tudatom, hogy ezen helyváltozás tisztán csak a n. b. megrendelőim napról-napra fokozódó igényeinek kielégítése végett történt.

Miként az elmúlt 14 éven keresztül fő-törekvésem volt munkáimat mindig a legnagyobb tökélyre, izlés és jutányosságra emelni, úgy ezentul azt még nagyobb mértékben tűztem ki feladatombul. Alázattal kérve a n. é. közönséget, hogy engem a templom-, szoba-festő, mázoló, aranyozó és szoba-kárpit munkálatok végzésével továbbra is szerencsételni kegyeskednék.

A legszebb karácsonyi ajándék!

Ezen és minden téli idény alkalmával **arckép festő osztályt** rendeztem be, melyben fénykép utáni nagytások, olajfestések és templomi szent képek készíttetnek.

Alázatos és kész szolgálója:
JUHARI KÁROLY
festő.
137. 1-12.

PÉTERFALVAI PAPIRGYÁR
OCEAN GGB.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK
KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

Telefon szám: 146.

TELEFON

Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült **befőttek, cukrozott gyümölcsök**. Naponta friss készítésű **vajas és dessert sütemények**, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb **bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek** és mindenféle **cukor különlegességek** nagy választékban s ami a fő **igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállítatnak.

171. 49-52.

A t. közönség kényelmére

Üzletembe bevezetttem a telefont is; úgy hogy az egész megye bármely részéről övő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem.
Nyitrai telefon szám 146.

3178/1910. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kir. járásbírósg közzé teszi, hogy a nyitrai székeskáptalan mint a kegyes alapok gondnoka javára **Lencsés Mihály nős Ducz Katalinnal** végrehajtást szenvedő elleni 108 kor. s jár. kielégítése iránti ügyében a területéhez tartozó királyi 226. számú betétben foglalt X. l. sorsz. ingatlanból Lencsés Nihályt illető 1/2. részre 138 kor. kikiáltási árban, az u. o. 227. számú betétben ugyanazt illető I. 1-8. sorsz. 151/2. 151/3. 152. 153/1-2. 465. 588. 589. hrsz. ingatlanra 407 kor. kikiáltási árban, II. 1. 2. 3. sorsz. 151/6. 152. 154/1. hrsz. ingatlanra 341 kor. kikiáltási árban, III. 1-8. sorsz. 1443. 1683. 1840. 1942. 2251. 2640. hrsz. ingatlanra és közös legelő és erdő illetőségre 1036 kor. kikiáltási árban, az u. o. 230. számú betétben X. l. sorsz. ingatlanból ugyanazt illető 1/2. részre 23 kor. kikiáltási árban **1910. évi november hó 30. napjának d. e. 10 órája** Királyi község házában 138 kor. 407 kor. 341 kor. 1036 kor. és 23 kor. árban 27 kor. 60 fillér, 81 kor. 40 fillér, 68 kor. 20 fillér, 207 kor. 20 fillér és 4 kor. 60 fillér bánatpénznek letétele mellett az ingatlanok közül az első 92 kor., a második 272 kor., a harmadik 228 kor., a negyedik 691 kor., az ötödik 16 kor. vételár minimumon alul eladatni nem fognak.

Vételár az árveréstől számított 30-60-90 nap alatti időközben és egyenlő részletben 5% kamatokkal együtt lefizetendő. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek e bíróságnál és a fenti előjáráságnál megtekinthetők.

Vágsellyén 1910. aug. hó 23. napján.

Kiad: Chmielovszky sk. kir. aljárásbíró.

A kiadmány hitelül:

Novák,

136. 1-1.

televkönyvi kiadó.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

**továbbá: reverendákat,
cimadákat, biretumokat,
mucetumokat, bundákat**

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 48-52.

Alapított 1869-ben.**Nyitrai Népbank**
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt nap, árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

DR. BERÉNYI SÁNDOR
FOGORVOSI ÉS FOGTECHNIKAI
0000000 MŰTERME 0000000
NYITRÁN, VÁROSHÁZ-TÉR 3. SZ.

Fog-és gyökéreltávolítás cocainnal, fájdalom nélkül. Tartós fogtömések ezüst és arannyal, cement és porcellán emailal. A fogzománc színének teljesen megfelelő égetett porcellántömések készítése. Műfogak szápadlás nélkül. Teljes fogsorok készítése és behelyezése. Aranykoronák és aranyhidak. Törött darabokon javítások helyben eszközöltnék.

Rendelés naponta d. e. 11-12 óráig és d. u. 2-5-ig.

133 8-4

BOR ELADÁS!

Katócz Simon kerületi szőlőszeti és borászati felügyelő esztergomi pinczejében nagyobb mennyiségű egy és két éves, jobb minőségű, tisztán kezelt fehér és schillerbor jutányos árban eladó. — Az eladás 50 literen felüli mennyiségben történik.

Bővebb felvilágosítást nyújt és megrendeléseket elfogad a fenti borászati felügyelő Nyitrán, Gyürki-utca I. sz.

107. 11-18.

A legtöbb kiállításon első díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott kitűnő minőségű és jóságú

Esterházy-cognac
mindenütt kapható.

Az Esterházy-cognac
a közönség kedvenc és ártalmatlan itala!

190 7-12

Az Esterházy-cognacgyár

TELEFON Központi irodája: TELEFON
31-49. SZ. BUDAPESTEN 31-49. SZ.

V. KER., CSÁKY-UTCA 14. SZÁM.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.